

**Государственная итоговая аттестация по образовательным программам
основного общего образования в форме основного государственного экзамена
(ОГЭ)**

Контрольный измерительный материал для проведения в 2019 году
основного государственного экзамена
по МАРИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

подготовлен кафедрой марийской филологии и культурологии
ГБУ ДПО Республики Марий Эл «Марийский институт образования»

Пәшәм ЫштымЫ гишән ынгылдарымаш

Экзамен пәшә кок лаштык гыц шалга: диктантым сирымаш, диктант текст семынъ заданивләм Ыштымаш.

Цицмаш пәшәлән 150 минут пуалтеш.

Диктант кым гәнә лыдалтеш. Пытәриш гәнә лыдмы годым нимат сирәш ак кел, текстын содержанижым, абзац шотым тышлымлә. Кокшы гәнә лыдмы годым диктант сирәлтеш. Кымшы гәнә лыдмаш сакой самыным торләш йоным Ыштә.

Экзамен пәшән кокшы лаштыкшы диктант текст семынъ Ыштәлтеш. Тыдым куштылгынок Ыштәш манын, текстышты предложени шотым карандаш доно пәлдәртәш лиэш. Цицжы лу задани пуалтеш. Ти заданивләшты ответ семынъ ик шамак (аль икманяр шамак), числа (аль икманяр числа) лин кердеш. Ныним каждый задани паштек вәшештышлән айырымы вәреш сирымлә.

Вәшештышым самынь сирымы гынъ, тыдым ыдыралаш, сагажы тор вариантым сирәш келеш.

Пәшәлым годым черновиным кычылташ лиэш. Черновишты сирымы пәшәм әклым годым шотыш ак нәләлт.

Заданивләм ЫштымЫ гишән нәлмы баллвлә ушналтыт. Пумы заданивләм Ыштәш дә шукурак баллым погаш цацыда.

Пәшәдә ашныжы!

Диктант

1. Игечй шошым велйшкят лыпшалты. 2. Тўнй когонок ўштй агыл, но мардеж ышдымы гань: то изишеш цярнймй гань лиэш, то цож-ж йфйлял колта, то ушетымат мйндйркй вйстярэн нангея.

3. Тйнам игечйм ынгылаш нелй: икманяр веремя орави вуй гань шалдыра, пышкыды лым ййрваш циля цеведемдя. 4. Жеп шукат ак эртй – лым кайышланен вилаш цярня.

5. Южгынам пйл логйц цеве помидор гань тйртйш кечй шйман анжал колта, тйнамок порт окня карниз гйц вйд патькалтышвля, иктй-весйм анзылташ цацен, пеле иангышй лым вйкй патькаш тйнгальт. 6. Тйнам тенге чучеш, вуйта портйштй шуку веремя цеве игечйм вычен шйнзйшй тетя цуца, тйргештылмадын, тўнй йшке сусужым янгылыде айола...

7. Пушангйвля утлаок шужгат, шйртй гань вйцкйж парняштым йрзят, кужы дя шйды ўштй телйм кыце йлен лакмйштй гишан иктй-весйлан спорен шайыштыт. 8. «Тиняр цйтен лактыннй гйнь, йнде йленя!» – цеве пулышыжым туртыкталеш кырык неркаштй шалгышы кавыр куги.

9. Корнат ягылген. 10. Эх, махань тотлы воздух! 11. Техень воздух, церланет гйнят, доктор гйц пасна тюрля!... 12. Дя, эчеят шошым толеш.

(Г. Чемяков семйнь. 147 шамак.)

Заданивля:

Ти заданивляштй ответ семйнь ик шамак (аль икманяр шамак), числа (аль икманяр числа) лин кердеш. Нйным 1-шй номеран вйшештыш бланкеш сираш келеш.

1. 6-шы предложеништй техень шамакым мода, кышты юкшы буква гйц шукурак.

Вйшештыш: _____ .

2. 7-шй предложеништй сложный шамакым мода.

Вйшештыш: _____ .

3. 2-шы предложеништй диалектный шамакым мода.

Вйшештыш: _____ .

4. 2-шы предложени гйц подражательный шамакым сирен лыкда.

Вйшештыш: _____ .

5. 5-шы предложеништӱшӱ *тыртӱш* шамаклан синонимым мода.

а) *йӱргешкӱ*

б) *цевер*

в) *кӱжгӱ*

г) *косир*

Вӱшештӱш: _____ .

6. 5-шы предложени гӱц шуку чотым анжыктышы суффиксӱн шамакым сирен лыкда.

Вӱшештӱш: _____ .

7. Айыралтшы деепричастный оборотан предложеним пӱлемдӱдӱ.

а) 5

б) 6

в) 7

г) 8

Вӱшештӱш: _____ .

8. Икань членӱн предложеним пӱлемдӱдӱ.

а) 1

б) 2

в) 10

г) 11

Вӱшештӱш: _____ .

9. 7-шы предложенин грамматический ӱрӱдӱжӱм сирен лыкда.

Вӱшештӱш: _____ .

10. 8-шы предложени гӱц составной сказуемыйым сирен лыкда.

Вӱшештӱш: _____ .